

Pædagogisk ramme for Aalborg Handels- skole

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORMÅL	side 2
GRUNDLAG	side 2
Værdigrundlaget	side 2
Regelgrundlaget	side 2
UDDANNELSENS ORGANISERING	side 3
UDDANNELSENS PÆDAGOGIK	side 3
Pædagogiske principper	side 3
Organisering af læreprocessen	side 4
Arbejdsformer	side 5
EN RUMMELIG SKOLE, DER STILLER KRAV	side 6

Aalborg Handelsskole

Pædagogisk ramme

FORMÅL

Formålet med at opstille en pædagogisk ramme for Aalborg Handelsskole er at beskrive en overordnet pædagogik og en vifte af arbejdsformer, som tilsvarende pædagogiske rammer for skolens forskellige uddannelsesområder kan tage udgangspunkt i og udfolde mere detaljeret. Det samlede sæt af pædagogiske rammer beskriver, hvordan elevers og kursisters læringsprocesser tilrettelægges for at give dem faglige kvalifikationer og personlige kompetencer med henblik på

- uddannelse og arbejde i erhvervslivet og den offentlige sektor
- videregående uddannelse
- at de kan matche arbejdsmarkedets aktuelle behov

Kursister og elevers tilegnelse af viden, faglige kompetencer og almen dannelse sikres gennem uddannelsernes kombination af faglig bredde og dybde og gennem samspillet mellem fagene. Det er et overordnet sigte at etablere et samspil mellem faglig kunnen og personlige kompetencer. Der lægges vægt på, at såvel kognitive som følelsesmæssige og sociale aspekter af elevernes og kursisters udvikling tilgodeses gennem de forskellige uddannelsesaktiviteter, undervisningsmetoder og arbejdsformer.

Den pædagogiske ramme er tænkt dels som en beskrivelse af, hvordan uddannelsernes formål realiseres på Aalborg Handelsskole, dels som en markering af skolens værdier og som en kortfattet anskueliggørelse af, hvordan de udmøntes i praksis. Rammen skal dermed ses både som en udmelding i forhold til skolens omverden og som en vejledning for lærere og ledere, der tydeliggør, *hvad det er vi gør og hvorfor*, når vores elever og kursister deltager i de processer, der under ét kaldes læring.

GRUNDLAG

Den pædagogiske ramme bygger dels på Aalborg Handelsskoles vision og værdigrundlag, dels på et udefra kommende regelgrundlag i form af ministerielle bekendtgørelser og vejledninger.

Vision og værdigrundlag

Aalborg Handelsskoles vision:

Med afsæt i en stadig udvikling af viden og kompetencer vil Aalborg Handelsskole fremstå som en handlekraftig udbyder af udfordrende erhvervsrettede uddannelser.

Aalborg Handelsskoles værdier:

Samarbejde

Handlekraft

Ansvarlighed

Respekt

Engagement

Regelgrundlaget

Indeholder en nærmere præcisering af, hvilke personlige og faglige egenskaber eleverne og kursister forventes at udvikle i løbet af uddannelserne og kurserne og består af:

- *Bekendtgørelse om erhvervsuddannelser, nr. 1541 af 15/12 2010*
- *Bekendtgørelse om uddannelsen til højere handelseksamen (hhx), lovbekendtgørelse nr. 861 af 05/07/2010*
- *Lov om åben uddannelse (LBK nr. 952 af 02/10/2009) med tilhørende bekendtgørelser, herunder Bekendtgørelse af lov om arbejdsmarkedsuddannelser m.v., BEK nr. 190 af 18/03/2008.*

Aalborg Handelsskole

Pædagogisk ramme

For at leve op til lovgivningens generelle krav om at forberede eleverne til bl.a. medbestemmelse og medansvar samt til kravet om, at undervisningen og skolemiljøet generelt skal bygge på åndsfrihed, ligeværd og medindflydelse, anvendes en bred vifte af forskelligartede undervisningsformer. Det drejer sig bl.a. om holdundervisning, forskellige former for gruppearbejde, projektarbejde, casebaseret undervisning, spil, selvstudium og en række forskellige skriftlige og oplevelsesorienterede arbejdsformer.

UDDANNELSERNES ORGANISERING

Uddannelserne er organiseret i forhold til de krav, som lovgivningen opstiller, og beskrives i de enkelte uddannelsesområdernes pædagogiske rammer.

Når der er tale om egentlige uddannelser som HHX og EUD, er stamklassen omdrejningspunktet for undervisningens organisering, fordi tryghed, nærvær og en social forankring i skolen er afgørende faktorer for elevernes trivsel og for udvikling af samarbejde, medbestemmelse, medansvar og personlige kompetencer generelt.

Med henblik på en fortsat udvikling af uddannelserne, foretages der på de enkelte områder en systematisk og formativ evaluering af undervisningen på baggrund af evalueringsplaner, der er udformet under hensyntagen til de enkelte uddannelsers karakter.

UDDANNELSERNES PÆDAGOGIK

Pædagogiske principper

Anerkendende pædagogik er et bærende element i alle uddannelsesaktiviteter på Aalborg Handelsskole.

At være anerkendende betyder bl.a., at man ser realiteterne i øjnene og handler ud fra det: *Elever og kursister er, som de er, og der er altid en grund til, at de handler, som de gør. De har alle en forhistorie i bagagen og er præget af den på godt og ondt. Det anerkender vi – men det er ikke det samme, som at enhver form for adfærd accepteres. Begreber som pligt og konsekvens er centrale i en anerkendende pædagogik, men at være anerkendende betyder navnlig, at vi ikke først og fremmest sætter fokus på det, der mangler, er forkert, er for dårligt osv., men retter opmærksomheden mod det positive og mod de udviklingsmuligheder, som der næsten altid er.*

Den anerkendende tilgang bygger på den antagelse, at de fleste mennesker ikke lærer ved at blive konfronteret med alt det, de ikke kan, og at mennesker ikke udvikler sig af at blive konfronteret med deres fejl, mangler og undladelser. Anerkendelse er i høj grad forenelig med bestræbelsen på at foretage en tydelig adskillelse af elevernes skolegang og deres liv udenfor. De skal være klar over, at de går i skole, at skolelivet tydeligt er anderledes end verden udenfor, og at der er en struktur og et normsæt, der styrer livet inden for murene.

Vi er af den overbevisning, at bevidstheden hos skolens ledere og lærere om værdien af anerkendelse, værdsættelse og "god anderledeshed" styrker de læringsprocesser hos elever og kursister, som det er vores fornemste opgave at sætte i gang og holde ved lige.

Individualisering og differentiering ser vi som naturlige led i en anerkendende pædagogik. Netop fordi eleverne og kursisterne er forskellige og har varierende forudsætninger, lægger vi vægt på at møde dem med en stor palet af undervisningsmetoder og arbejdsformer, der løbende tilpasses den enkelte elev og kursist såvel som den enkelte klasse og det enkelte hold.

Der arbejdes med elevernes og kursisternes personlige kompetencer for at udvikle deres evne til at samarbejde, planlægge, overholde aftaler, kommunikere hensigtsmæssigt og i det hele taget omgås andre mennesker med respekt og på en hensynsfuld måde.

Tryghed og nærvær er begreber med høj prioritet. Elevens naturlige holdepunkt er stamklassen, der er den tryghedsgivende basis for deltagelse på valgfagshold og for læring og personlig

Aalborg Handelsskole

Pædagogisk ramme

udvikling. Der foregår et tæt samarbejde mellem kontaktlæreren og klassens lærere omkring klassens og den enkelte elevs trivsel.

Praksisnærhed er et pædagogisk princip, som vi søger at håndhæve, hvor det er muligt. Det sker ud fra den opfattelse, at en tæt sammenhæng mellem faglige metoder og teoretisk indhold på den ene side og praktiske, erhvervsmæssige forhold på den anden side øger motivationen, fremmer læringen og giver en oplevelse af, at uddannelsesaktiviteterne er meningsfulde. Den pædagogiske konsekvens er, at der veksles mellem arbejdsformer, som dels bevirker, at elever og kursister anvender teori i praksis, dels bearbejder egne praksiserfaringer gennem refleksion og diskussion.

Menneskelig og samfundsmæssig relevans er styrende for indhold og arbejdsformer i almindelige fag og fagområder. Hvor den praktiske anvendelse ikke er umiddelbart indlysende, lægger vi vægt på, at lærerne begrundet valg af emner og stof og forklarer, hvordan det indgår i helheden og hænger sammen med uddannelsens mål.

Aktivisering er et vigtigt element i Aalborg Handelsskoles pædagogik. Det er en grundlæggende antagelse, at mennesket har behov for at være aktivt. Den aktive deltagelse, selvsynet og det at have fingrene nede i substansen er vigtige principper, fordi eleverne lærer mest effektivt gennem praktisk erfaring og egen problemløsning.

Organisering af læringsprocessen

Læring er elevens eget arbejde, der bliver stimuleret gennem undervisningen. Derved er undervisning og læring to forskellige sider af den samme proces. Læreren kan stimulere, skabe rammer, stille krav osv., men kun eleven selv kan lære.

Resultatet af læring skal være, at elever og kursister tilegner sig viden eller færdigheder og samtidig er bevidste om det: *"Jeg kan noget, som jeg ikke kunne før, og jeg ved, at jeg kan det"*.

Måden, læringsprocesserne er organiseret på, kan beskrives ud fra teorien om de tre læringsrum: undervisningsrummet, praksisrummet og studierummet. Hvilke læringsrum, der anvendes på et givent tidspunkt, er bestemt af det faglige stof, de fysiske rammer og de konkrete personer. Når det er hensigtsmæssigt, vælges læringsrum og arbejdsformer af lærer og elever/kursister i fællesskab og gerne på baggrund af en fælles, formativ evaluering. Hvert læringsrum har sine roller. Det betyder i praksis, at eleverne/kursisterne og lærerne skifter roller i takt med, at læringsrummene skifter.

Undervisningsrummet

Definition

Læreren og eleverne/kursisterne arbejder i fællesskab med stoffet. I undervisningsrummet formidles kerneviden og kernefærdigheder, samtidig med at der foregår en dialog mellem klassen/holdet og læreren. Undervisningen kan foregå som gennemgang af stof, bearbejdning af hjemmeforberejede "lektier", oplæg fra eleverne eller læreren, diskussioner og samtaler samt mindre gruppearbejder.

Målet for læringen i dette rum er primært formidling af nyt stof og dialog om stoffet. Det fysiske rum vil ofte være klasseværelset.

Elev-/kursistrolle

Elever og kursister er modtagende, deltagende og får mulighed for at udbygge deres viden.

Lærerrolle

Læreren varetager rollen som formidler, ordstyrer og overhører. Det er læreren, der har ansvaret for dagsordenen.

Aalborg Handelsskole

Pædagogisk ramme

Praksisrummet

Definition

Eleverne/kursisterne arbejder individuelt eller i grupper med at træne den faglige viden og de faglige færdigheder, de har opnået i undervisningsrummet. Det udelukker ikke, at der også i praksisrummet kan skabes ny viden.

Målet med denne organisering af læringsprocessen er, at elever og kursister træner kompetencer ud fra det stof, der er introduceret i undervisningsrummet eller er forberedt hjemme. Det fysiske rum kan være et klasseværelse eller et grupperum, men arbejdet kan også foregå i åbne arealer.

Elev-/kursistrolle

Elever og kursister arbejder selvstændigt eller deltager i en gruppe under tilsyn og vejledning af læreren. Initiativet er i højere grad overladt til eleverne og kursisterne, der her har mulighed for at arbejde i deres egen rytme og lære ud fra deres individuelle læringsstil.

Lærerrolle

Lærerens rolle er konsulentens. Det er læreren, der igangsætter, vedligeholder og afrunder processen. Lærerens funktion er ikke kun at hjælpe, vejlede og svare på spørgsmål, men også at udfordre og stille spørgsmål.

Studierummet

Definition

Eleverne arbejder selvstændigt på at skaffe sig viden og indsigt. De arbejder enkeltvis eller i grupper med at sætte sig ind i et stof og bearbejde dette.

Styringen varetages af den enkelte eller af gruppen.

Målet for læringen er, at eleverne/kursisterne lærer at løse problemer, foretage valg og tilegne sig nødvendig teori, faktuel viden og færdigheder. Studierummets aktiviteter kan foregå på skolen såvel som andre steder og f.eks. have form af hjemmearbejde.

Elev-/kursistrolle

Elever og kursister er medansvarlige for læringsprocessen. De arbejder i deres egen rytme og lærer ved hjælp af de metoder og fremgangsmåder, der er optimale for den enkelte eller for en gruppe af elever. Eleverne og kursisterne kan formulere spørgsmål, der tages med ind i de andre læringsrum.

Lærerrolle

Læreren er organisator, der hjælper med planlægning og tilrettelæggelse – og kan i øvrigt være fysisk fraværende.

Refleksivitet

I alle tre studierum er det en vigtig opgave, at læreren sætter gang i elevernes selvstændige refleksioner ved at spørge nysgerrigt, skabe undren og derved fremkalde en "tilpas forstyrrelse".

Arbejdsformer

Tilrettelæggelse af læringsprocesser handler meget om at finde en optimal kombination af forskellige undervisningsformer, f.eks.:

- Klasseundervisning
- Gruppearbejde
- Projektarbejde
- Casearbejde
- Spil
- E-læring

De er gennemgående i alle uddannelser og kan principielt anvendes i alle fag. Arbejdet med forskellige former for skriftlighed indgår i alle uddannelsesområder og fag og betragtes som en arbejdsform, der kan anvendes i alle læringsrum og i kombination med de forskellige arbejds-

Aalborg Handelsskole

Pædagogisk ramme

former. Ud fra et ønske om at forberede eleverne til det praktiske liv benyttes it i forbindelse med de forskellige arbejdsformer i videst muligt omfang.

Klasseundervisning

Klasseundervisning er karakteriseret ved at være lærerstyret og anvendes fortrinsvis, når man ønsker at give eleverne og kursisterne den grundlæggende forståelse inden for et emne. Læreren kan fokusere på de centrale pointer inden for stoffet, således at eleverne og kursisterne selv kan arbejde videre.

Klasseundervisningen foregår typisk i "undervisningsrummet".

Gruppearbejde

Det, der karakteriserer gruppearbejde, er, at arbejdsformen lægger vægt på aktivisering, således at flest mulige elever eller kursister får en aktiv, deltagende rolle. Samtidig giver gruppearbejdet mulighed for en selvstændig angrebsmåde, diskussion og inddragelse af egne erfaringer.

Den reproduktive gruppeopgave er typisk placeret i "praksisrummet", mens arbejdet med den produktive gruppeopgave kan foregå både i "praksis- og studierummene".

Projektarbejde

Formålet med projektarbejdet er, at eleverne skal lære af processen, og de skal ikke løse problemer i egentlig forstand. Projektarbejdet er en arbejdsform, der forener en faglig fordybelse med en personlig udvikling af deltagerne.

Jo mere et projektarbejde nærmer sig det problemorienterede, og jo mere eleverne/kursisterne styrer, jo mere er de i "studierummet".

Praktiske øvelser

For at fastholde et anvendelsesorienteret sigte skal eleverne og kursisterne løse praktiske opgaver. Dette sikrer en sammenhæng mellem teori og praksis samt bidrager til udvikling af deres selvstændighed, initiativ, kreativitet og kritiske sans.

Brugen af forskellige former for spil, der f.eks. simulerer beslutningsprocesser, vare- og pengestrømme i og mellem virksomheder og mellem virksomheder og andre aktører i samfundsøkonomien, er et vigtigt redskab til at skabe praksisnærhed.

Praktiske øvelser foregår i "praksisrummet", mens spil kan finde anvendelse i både "praksisrum og studierum" – alt efter formålet.

Forlagt undervisning

Ekskursioner, erhvervspraktik og virksomhedsbesøg bidrager ikke blot til at forbinde skolens teori med erhvervslivets praksis, men fungerer også som læringsskabende oplevelser, selvsyn og træningsmulighed. Ophold i udlandet i form af virksomhedspraktik, regulær skolegang, udvekslingsophold og studieture giver ungdomsuddannelsernes elever en sproglig træning og et internationalt udsyn.

E-læring

Det virtuelle læringsmiljø, hvor såvel de tre læringsrum som de beskrevne arbejdsformer kan anvendes i forskellige kombinationer afhængig af forløbets faglige og pædagogiske mål samt behovet for pædagogisk afveksling og differentiering, er på Aalborg Handelsskole tiltænkt en voksende rolle. I det virtuelle læringsmiljø er der mulighed for at stimulere flere læringsansere gennem anvendelse af tekst, lyd og billede, herunder animationer, samtidig med at forløbet kan tilgodese den enkelte elevs eller kursisters behov og mulighed for selv at vælge tid, sted, tempo og sværhedsgrad.

EN RUMMELIG SKOLE, DER STILLER KRAV

Den pædagogiske ramme for Aalborg Handelsskole kan ses som udtryk for en vilje til at afklare og holde os selv fast på nogle principper, som vi anser for væsentlige for elever og kursisters

Aalborg Handelsskole Pædagogisk ramme

læring, udvikling og trivsel – og som kan bidrage til, at Aalborg Handelsskole fremstår som *en rummelig skole, der stiller krav.*

Aalborg, den 20. januar 2015.

Poul Søre Jeppesen
Direktør